

DDEDDF IECHYD Y CYHOEDD (CYMRU) 2017

EXPLANATORY NOTES

SYLWEBAETH AR YR ADRANNAU

Rhan 5

Rhoi Twll Mewn Rhan Bersonol O'R Corff

Adran 95 - Y drosedd o roi neu wneud trefniadau i roi twll mewn rhan bersonol o gorff plentyn

190. Mae'r adran hon yn ei gwneud yn drosedd rhoi twll mewn rhan bersonol o gorff plentyn yng Nghymru. Mae hefyd yn ei gwneud yn drosedd gwneud trefniadau i roi twll mewn rhan bersonol o gorff plentyn yng Nghymru. Mae plentyn at ddibenion y Rhan hon o'r Ddeddf yn unrhyw berson sydd o dan 18 oed. Mae person sydd wedi ei euogfarnu o'r naill drosedd neu'r llall yn agored ar euogfarn ddiannod i ddirwy ddiderfyn.
191. Caiff person sydd wedi ei gyhuddo o'r drosedd o roi twll mewn rhan bersonol o gorff plentyn yng Nghymru gyflwyno amddiffyniad ei fod yn credu bod y person dros 18 oed. Byddai angen i'r cyhuddedig ddangos iddo naill ai gymryd camau rhesymol i gadarnhau oedran y person (er enghraifft, drwy ofyn am brawf o oedran ac y byddai'r dystiolaeth a ddarperid wedi argyhoeddi person rhesymol), neu na allai neb fod wedi amau'n rhesymol o'i olwg fod y person o dan 18 oed. Os yw person wedi ei gyhuddo o drosedd o dan yr adran hon oherwydd gweithredoedd person arall, byddai'n amddiffyniad dangos i'r cyhuddedig gymryd rhagofalon rhesymol ac arfer diwydrwydd dyladwy i osgoi cyflawni'r drosedd, er enghraifft drwy ddarparu hyfforddiant i staff neu sefydlu systemau i osgoi cyflawni'r drosedd.

Adran 96 - Beth yw rhoi twll mewn rhan bersonol o'r corff?

192. Darperir y diffiniad o "tyllu'r corff" yn adran 94 a'i ystyr yw gwneud trydylliad (gan gynnwys pric neu endoriad) yng nghroen neu ym mhilen fwcaidd unigolyn, gyda golwg ar alluogi i emwaith neu wrthrych arall gael ei atodi i gorff yr unigolyn, ei fewnblannu yng nghorff yr unigolyn neu ei dynnu o gorff yr unigolyn. Rhagnodir gwrthrychau mewn rheoliadau a chânt gynnwys glain, er enghraifft.
193. Rhestrir y rhannau personol o'r corff yn is-adran (2) ac maent yn cynnwys y fron (gan gynnwys y deth a'r areola), y ffolen, yr organau cenhedlu a'r tafod. Ar y rhestr mae rhannau o'r anatomi gwrywaidd a benywaidd. Cynhwysir pilenni mwcaidd yn y diffiniad gan y gall arwyneb rhannau personol o'r corff megis y fwlf a gynnwys croen neu bilenni mwcaidd.
194. Nid yw'r troseddau sydd wedi eu creu gan yr adran hon yn gymwys i dyllau mewn rhannau personol o gorff person o dan 18 oed os ydynt yn digwydd yng nghwrs triniaeth feddygol a gyflawnir gan ymarferydd meddygol cofrestredig, nyrs gofrestrdig neu fydwraig gofrestrdig. Diffinnir triniaeth feddygol fel unrhyw driniaeth a gyflawnir at ddibenion diagnosis, atal, monitro, trin neu liniaru clefyd, afiechyd, anabled neu annormaledd corfforol neu feddyliol arall, neu atal cenhedlu, neu mewn cysylltiad â hynny.

Adran 97 - Camau gorfodi gan awdurdodau lleol

195. Mae'r adran hon yn galluogi awdurdod lleol i ymgymryd â chamau gorfodi mewn perthynas â'r Rhan hon o'r Ddeddf. Caiff awdurdod lleol:
- dwyn erlyniadau mewn cysylltiad â throeddau o dan adran 95;
 - ymchwilio i gwynion mewn perthynas â throeddau honedig o dan adran 95;
 - cymryd camau eraill gyda golwg ar ostwng nifer y troeddau sy'n digwydd yn ei ardal. Caiff y rhain gynnwys camau gweithredu megis cyfathrebu ag ymarferwyr tyllu'r corff a'u haddysgu, neu ymgymryd ag arolygiadau pryniannau prawf i asesu cydymffurfedd.
196. Mae is-adran (2) yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdod lleol ystyried o leiaf unwaith bob 12 mis raglen o gamau gorfodi er mwyn atal y troeddau o ran rhoi twll mewn rhan bersonol o'r corff a nodir yn adran 95. Rhaid i awdurdod lleol hefyd gynnal rhaglen o gamau gorfodi o'r fath i'r graddau y mae'n ystyried ei bod yn briodol gwneud hynny. Caiff y camau gorfodi hyn gynnwys unrhyw un neu ragor neu bob un o'r camau y cyfeirir atynt yn is-adran (1).
197. Wrth ymgymryd â'i gamau gorfodi, rhaid i awdurdod lleol gynnal unrhyw ymgynghoriad y mae'n ystyried ei fod yn briodol â'r heddlu.

Adran 98 - Swyddogion awdurdodedig

198. Mae'r adran yn egluro bod unrhyw gyfeiriad at swyddogion awdurdodedig yn y Rhan hon yn gyfeiriad at unrhyw berson sydd wedi ei awdurdodi gan awdurdod lleol, pa un a yw'n swyddog i'r awdurdod lleol ai peidio.

Adran 99 - Pwerau mynediad

199. Mae'r adran hon yn galluogi cwnstabl neu swyddog awdurdodedig i fynd i mewn i fangre (ac eithrio mangre a ddefnyddir yn gyfan gwbl neu'n bennaf fel annedd, gweler adran 100 am ragor o wybodaeth) ar unrhyw adeg resymol, os oes seiliau rhesymol dros gredu bod trosedd o dan adran 95 wedi ei chyflawni a bod mynd i mewn yn angenrheidiol er mwyn canfod a yw trosedd o'r fath wedi digwydd ai peidio. Mae'r cyfeiriadau yn y darpariaethau gorfodi hyn at gwnstabl yn adlewyrchu natur sensitif y drosedd, y gallai ymchwilio iddi ei gwneud yn ofynnol cael tystiolaeth ffotograffig a/neu archwiliadau personol. Nid yw'r p#er hwn i fynd i mewn i fangre yn galluogi'r cwnstabl neu'r swyddog awdurdodedig i fynd i mewn drwy rym. Os yw'n ofynnol, rhaid i swyddog awdurdodedig ddangos tystiolaeth o'i awdurdodiad gan yr awdurdod lleol cyn mynd i mewn i'r fangre. Mae'r p#er i fynd i mewn i fangre (fel y'i darperir gan adrannau 100 i 103) yn cwmpasu unrhyw fan ac unrhyw gerbyd (ac eithrio awyren a hofrenfad), stonid neu strwythur symudol.
200. Mae adran 67(9) o Ddeddf yr Heddlu a Thystiolaeth Droseddol 1984 yn darparu bod rhaid i swyddogion awdurdodedig yr awdurdod gorfodi, wrth weithredu yng nghwrs eu swyddogaethau gorfodi, roi sylw i'r cod ymarfer perthnasol a wnaed o dan y Ddeddf honno. Felly, rhaid i swyddogion awdurdodedig roi sylw i God Ymarfer B Deddf yr Heddlu a Thystiolaeth Droseddol 1984 wrth arfer eu swyddogaethau gorfodi.

Adran 100 - Gwarant i fynd i mewn i annedd

201. Os yw mynediad i fangre a ddefnyddir yn gyfan gwbl neu'n bennaf fel annedd yn angenrheidiol, oherwydd bod seiliau rhesymol dros gredu bod trosedd o dan adran 95 wedi ei chyflawni, a bod mynediad yn ofynnol er mwyn canfod a yw trosedd o'r fath wedi digwydd ai peidio, rhaid i gais ysgrifenedig gael ei wneud i ynad heddwch. Mae'r adran hon yn galluogi ynad heddwch i ddyroddi gwarant sy'n awdurdodi cwnstabl neu swyddog awdurdodedig i fynd i mewn i'r annedd, os oes angen drwy rym. Gall gwarant gael ei dyroddi mewn fformat ac eithrio dogfen ar ffurf copi caled, megis fersiwn

electronig. Bydd y warant mewn grym am 28 o ddiwrnodau gan ddechrau ar y dyddiad y cafodd ei llofnodi gan yr ynad heddwch.

Adran 101 - Gwarant i fynd i mewn i fangreodd eraill

202. Os yw mynediad i fangre nad yw'n cael ei defnyddio'n gyfan gwbl neu'n bennaf fel annedd yn ofynnol oherwydd bod seiliau rhesymol dros gredu bod trosedd o dan adran 95 wedi ei chyflawni, a bod mynediad yn angenrheidiol er mwyn canfod a yw trosedd o'r fath wedi digwydd ai peidio, mae adran 101 yn galluogi ynad heddwch i ddyroddi gwarant sy'n awdurdodi cwnstabl neu swyddog awdurdodedig i fynd i mewn i'r fangre honno, os oes angen drwy rym. Gellir cael y warant drwy wneud cais i ynad heddwch. Rhaid i'r fangre y mae mynediad iddi yn cael ei geisio o dan yr adran hon gael ei defnyddio at ddibenion busnes, neu ar gyfer busnes ac fel annedd. Yn achos mangre a ddefnyddir yn gyfan gwbl neu'n bennaf fel annedd, rhaid i warant gael ei cheisio o dan adran 100.
203. Er mwyn i warant gael ei dyroddi, rhaid i un neu ragor o'r gofynion a nodir yn is-adrannau (3) i (6) gael eu bodloni. Mae'r gofynion yn cynnwys bod cais i fynd i mewn i'r fangre wedi ei wrthod neu'n debygol o gael ei wrthod a bod hysbysiad o fwriad i wneud cais am warant wedi ei roi; bod gofyn am fynd i mewn, neu roi hysbysiad o fwriad i wneud cais am warant, yn debygol o danseilio diben y mynediad; nad yw'r fangre wedi ei meddiannu; neu fod y meddiannydd yn absennol dros dro, a bod aros i'r meddiannydd ddychwelyd yn debygol o danseilio diben y mynediad. Unwaith y bydd y warant wedi ei dyroddi, bydd mewn grym am 28 o ddiwrnodau gan ddechrau ar y dyddiad y cafodd ei dyroddi gan yr ynad heddwch.

Adran 102 - Darpariaeth atodol ynghylch pwerau mynediad

204. Mae'r adran hon yn galluogi swyddogion awdurdodedig neu gwnstablaid sy'n mynd i mewn i fangre o dan adrannau 99, 100 a 101 i fynd ag unrhyw bersonau eraill neu unrhyw gyfarpar sy'n briodol i ganfod a yw trosedd o dan adran 95 wedi ei chyflawni, er enghraifft cyfarpar a ddefnyddir i archwilio cofnodion electronig. Mae hefyd yn ei gwneud yn ofynnol, os yw meddiannydd mangre y mae swyddog awdurdodedig wedi ei awdurdodi i fynd i mewn iddi o dan adran 100 neu 101 yn bresennol ar yr adeg y mae'r swyddog awdurdodedig yn ceisio gweithredu'r warant, fod rhaid i'r meddiannydd gael gwybod enw'r swyddog; os nad yw'n gwnstabl mewn lifrai rhaid i'r swyddog gyflwyno tystiolaeth ddogfennol bod y swyddog yn gwnstabl neu'n swyddog awdurdodedig; rhaid i'r swyddog gyflwyno'r warant a chyflenwi copi ohoni i'r meddiannydd. Yn ogystal, mae'r adran yn ei gwneud yn ofynnol, os nad yw'r fangre wedi ei meddiannu neu os yw'r meddiannydd yn absennol dros dro, i'r rheini sydd wedi eu hawdurdodi i fynd i mewn i'r fangre ei gadael wedi ei diogelu rhag mynediad anawdurdodedig yr un mor effeithiol ag yr oedd pan aethant iddi.

Adran 103 - Pwerau arolygu etc.

205. Unwaith y bydd cwnstabl neu swyddog awdurdodedig wedi mynd i mewn i fangre, caiff ymgymryd ag arolygiadau ac archwiliadau er mwyn canfod a yw trosedd o dan adran 95 wedi ei chyflawni. Caiff hyn gynnwys arolygu ac archwilio'r fangre, edrych ar gofnodion teledu cylch cyfyng a chael copïau o ddogfennau, megis cofnodion triniaeth a dogfennau cydsyniad. Caiff y cwnstabl neu'r swyddog awdurdodedig hefyd gymryd meddiant o unrhyw beth yn y fangre, a'i gadw am gyhyd ag y bo'n angenrheidiol. Caiff y cwnstabl neu'r swyddog awdurdodedig hefyd ei gwneud yn ofynnol i unrhyw berson roi gwybodaeth iddo, neu ddarparu cyfleusterau a chymorth sydd o fewn ei reolaeth. Caiff hyn gynnwys darparu disgrifiad o ddogwyddiadau, neu gyflenwi gwybodaeth a gedwir ar gyfrifiadur neu ar ddyfais arall. Os yw cwnstabl neu swyddog awdurdodedig yn cymryd unrhyw beth o'r fangre, rhaid iddo adael datganiad yn y fangre sy'n cynnwys manylion yr hyn sydd wedi ei gymryd ac sy'n nodi'r person y caniateir gofyn iddo i'r eiddo gael ei ddychwelyd. Fodd bynnag, nid yw'n ofynnol i berson ateb unrhyw

gwestiwn na chyflwyno unrhyw ddogfen y byddai ganddo hawl i wrthod ei ateb neu ei chyflwyno yn ystod achos mewn llys yng Nghymru a Lloegr.

Adran 104 - Rhwystro etc. cwnstabl neu swyddog

206. Mae'r adran hon yn darparu bod person yn cyflawni trosedd os yw'n rhwystro'n fwriadol gwnstabl neu swyddog awdurdodedig rhag mynd i mewn i fangre pan yw wedi ei awdurdodi i wneud hynny. Bydd hefyd yn cyflawni trosedd os yw, heb achos rhesymol, yn methu â darparu cyfleusterau neu gydymffurfio ag unrhyw ofynion sy'n ofynnol arnynt o dan adran 103 (h.y. i ddarparu i gwnstabl neu swyddog awdurdodedig unrhyw beth yn y fangre neu gyfleusterau, cymorth neu wybodaeth (er enghraifft, mynediad i gofnodion electronig) sy'n ofynnol yn rhesymol gan y cwnstabl neu'r swyddog awdurdodedig).
207. Mae person sydd wedi ei ddyfarnu'n euog o drosedd o dan yr adran hon yn agored ar euogfarn ddiannod i ddirwy nad yw'n uwch na lefel 3 ar y raddfa safonol. Nodir y lefelau ar y raddfa safonol yn adran 37 o Ddeddf Cyfiawnder Troseddol 1982.

Adran 105 - P#er i wneud pryniannau prawf

208. Caiff swyddog awdurdodedig wneud pryniannau a threfniadau, a sicrhau y darperir gwasanaethau os yw'r swyddog yn ystyried ei bod yn angenrheidiol at ddiben gorfodi'r troseddau. Mae hyn yn cynnwys cael cymorth person ifanc i ganfod a yw person yn cynnig rhoi twll mewn rhan bersonol o gorff y rheini o dan 18 oed ac yn gwneud trefniadau i wneud hynny.

Adran 106 - Eiddo a gedwir: apelau

209. Mae'r adran hon yn darparu diogelwch ychwanegol sy'n ymwneud â'r darpariaethau pwerau mynediad ac arolygu. Mae'n galluogi person a chanddo fuddiant mewn unrhyw beth yr eir ymaith ag ef o'r fangre gan swyddog awdurdodedig o dan adran 103(1) (c) i wneud cais i lys ynadon am orchymyn sy'n gofyn i'r eiddo gael ei ryddhau. Gan ddibynnu ar ystyriaeth y llys i gais, caiff wneud gorchymyn sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r eiddo a gedwir gael ei ryddhau.

Adran 107 - Eiddo a gyfeddir: digolledu

210. Mae'r adran hon yn darparu hawl i berson y mae cymryd meddiant o'r eiddo o dan adran 103(1)(c) yn effeithio arno i wneud cais i lys ynadon i gael ei ddigolledu. Pan fo'r amgylchiadau a nodir yn is-adran (2) wedi eu bodloni (h.y. bod y person wedi dioddef colled neu ddifrod oherwydd bod yr eiddo wedi ei gymryd ac nad yw'r golled neu'r difrod wedi digwydd oherwydd ei esgeulustod neu ei fethiant i weithredu), caiff y llys orchymyn i'r awdurdod lleol ddigolledu'r person.